

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

POLODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS ZPKZ DOB PRI MIRNI

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

► **Tip lokacije:** polodprti oddelek zavoda za prestajanje kazni zapora (v nadaljevanju: ZPKZ).

► **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** obsojenci (z območja sodnega okrožja Maribor, Ptuj, Slovenj Gradec in Celje, ki so bili obsojeni na kazen zapora do petih let, in z območja sodnega okrožja Murska Sobota, če so obsojeni na kazen zapora nad šest mesecev zapora ali jim ostanek kazni po vštetju pripora presega šest mesecev zapora).

► **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** 70 obsojencev¹ (prej 63); v času obiska je bilo v oddelku dejansko nameščenih 60 obsojencev².

Potek obiska in priprava poročila:

► Obisk je bil **nenajavljen** in **opravljen** 8. 5. 2013³.

¹ Ob tokratnem obisku je bilo ugotovljeno, da je bila s 1. 1. 2013 spremenjena kapaciteta oddelka (prej 63). Po pojasnilu vodje oddelka in vodje pravosodnih policistov se naj bi povečanje kapacitete oddelka uvajalo postopno, in sicer z dopolnjevanjem postelj v večje eno oziroma dvoposteljne sobe, kar v času našega obiska še ni bilo realizirano; realizacija povečane kapacitete pa naj bi bila povezana tudi s potrebo po povečanju jedilnice, ki prav tako še ni bila realizirana. Glede namestitve zaprtih oseb v oddelku ni prišlo do sprememb, saj se temu še vedno so namenjeni trije objekti oziroma je do spremembe prišlo le v prvem objektu, kjer je bilo po stari kapaciteti 40 zaprtih oseb, po novi pa 47 zaprtih oseb. V zvezi s temi našimi navedbami, je gd URSIKS v odzivnem poročilu navedel: »S povečano kapaciteto oddelka se bo v okviru zmožnosti, zlasti preučitve drugačne organizacije omogočanja obrokov hrane obsojencem ali prilagoditve razdelilnice hrane na povišano število ljudi, nameščenih v oddelku, lahko zagotavljalo bivanje v svobodnejšem režimu večjemu številu zaprtih oseb, za katere se bo ocenjevalo, da ne bodo zlorabljali takega režima. Skladno z novo kapaciteto pa je oddelek že po obisku Varuha namestil dodatne postelje v večje sobe prvega objekta.«

² Od teh sta dva prestajala kazen zapora na podlagi 12. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1), en obsojenec pa je bil v fazi prihoda.

³ Prejšnji obisk tega oddelka ZPKZ Dob pri Mirni je bil opravljen 6. in 7. 12. 2011.

► **Skupina za obisk:** en predstavnik Varuha (specialist kriminalističnega preiskovanja) ter ena predstavnica pogodbenih nevladnih organizacij (Inštitut Primus).

► **Vsebina obiska:** razgovor z vodjo pravosodnih policistov in vodjo oddelka, ogled bivalnih in drugih prostorov oddelka, razgovori z obsojenci, ki so to želeli, preveritev uresničitve naših predlogov v zvezi s prejšnjim obiskom DPM, zaključni razgovor z vodstvom.

► **Poročanje:** poročilo o obisku je bilo posredovano generalnemu direktorju Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljevanju: gd URSIKS) 31. 5. 2013 (poslano tudi vodji oddelka, v vednost), skupaj s predlogom, da ga obravnava in nam v roku 30 dni sporoči morebitna stališča glede naših ugotovitev; tozadevni odgovor smo s strani organa prejeli 18. 6. 2013, torej 18. dan po odpremi.

► DPM je posebej pohvalil

- da so bile pomanjkljivosti v zvezi z bivalnimi pogoji, ki smo jih izpostavili ob prejšnjem obisku⁴, odpravljene,
- (ponovno) da oddelek zagotavlja delo velikemu številu zaprtih oseb⁵,
- da od obsojencev tudi tokrat nismo slišali pritožb na račun ravnanja zaposlenih, oziroma celo nasprotno, slišali smo le pohvale za vse zaposlene v oddelku,
- prizadevanje zaposlenih, da se zaprtim osebam omogoči čim večjo možno mero vključenosti v različne aktivnosti⁶,
- da je bilo upoštevano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, saj je bila zaprtim tokrat na voljo zakonodaja, ki jo zahteva ZIKS-1, pri dežurnem pravosodnem policistu⁷, in
- (posebej) da so bila vsa priporočila DPM iz prejšnjega obiska dejansko upoštevana in uresničena.

⁴ Te so bile, da je v eni kopalnici nad kabino za prhanje (pri oknu) močnejša plesen, v drugi je odstopal omet (pri oknu) in da na talnih odtokih ni pokrovov.

⁵ Na dan našega obiska je delo na različnih delih (hišna dela, kuhinja, avtopralnica JGZ Pohorje, kmetija pralnica, delovna terapija) opravljalo 48 obsojencev (od tega dva, ki prestajata kazen na podlagi 12. člena ZIKS-1, pri svojih delodajalcih); 12 obsojencev pa še ni bilo vključenih v delo (večina od njih je bila šele pred kratkim premeščena v oddelek).

⁶ Ob tokratnem obisku je bilo ugotovljeno, da je bilo zaprtim osebam oddelka v tem letu omogočenih več različnih aktivnosti, tudi zunaj območja Polodprtega oddelka, in sicer tek trojk v maju (udeležilo se ga je osem obsojencev), pohod na Marno in ogled tovarne Dana v mesecu aprilu (udeležilo se ga je 10 obsojencev), čistilna akcija »Očistimo Slovenijo« v aprilu (udeležilo se jo je 13 obsojencev), štiri do pet obsojencev je sodelovalo v nogometni ligi v Trebnjem, predavanje o Madagaskarju v aprilu (udeležilo se ga je 14 obsojencev), štiri do šest obsojencev je sodelovalo na občasnih šahovskih turnirjih... Pred prazniki se organizirajo tematske delavnice, ki so namenjene izdelovanju različnih izdelkov in še veliko drugih aktivnosti.

⁷ Gd URSIKS je v tej zvezi dodal, da je »*aktualna zakonodaja*« obsojencem na voljo tudi v zavodski knjižnici, po potrebi pa dodatne informacije pridobijo tudi pri strokovnih delavcih oddelka.

► predlog DPM

DPM: spodbujamo oddelek, da tudi v bodoče omogoči delo vsem zaprtim osebam, ki želijo delati in so za delo sposobni.

► odziv pristojnih

Gd URSIKS: oddelek si prizadeva za zagotavljanje dela vsem obsojencem v oddelku, ki želijo delati, zato ureja različne možnosti realizacije zaposlitve tako v skladu z zavodskimi zmožnostmi, z možnostmi lokalnih delodajalcev ter sposobnostmi obsojencev. Z namenom kvalitetnega vključevanja obsojenih oseb v življenje po prestani kazni potekajo v oddelku različne aktivnosti, ki obsojencem tekom prestajanja kazni zapora omogočajo reševanje aktualnih težav, povezanih z bivanjem v oddelku, obravnavo lastnih stisk in osebnih problemov, povezanih tudi z razlogi za storitev kaznivih dejanj, omogočajo več stika z okoljem izven zapora ter lažje vzdrževanje odnosov z lastno socialno mrežo posameznikov. V oddelku poleg individualnih dejavnosti potekajo enkrat tedensko male skupine, kamor so vključeni vsi obsojenci in jih vodijo nosilke primerov, dve pedagoginji in ena socialna delavka, vsak tretji teden pa poteka sestanek oddelčne skupnosti, ki jo vodi vodja oddelka. Strokovne obravnave so organizirane v okviru oddelka ter matičnega zavoda, obsojenci pa so se vključevali tudi v obravnavo učenja socialnih veščin, ki jo je izvajal v oddelku zunanji izvajalec. Posamezni obsojenci se v skladu s svojim osebnim načrtom vključujejo v strokovne obravnave izven zavoda pri zunanjih strokovnjakih. V prostem času je obsojencem poleg športnih aktivnosti ponujena tudi možnost izdelovanja različnih izdelkov. Obsojenci se aktivno vključujejo tudi v različne aktivnosti, organizirane v oddelku ter tudi izven oddelka, kar pripomore k popestritvi in razbremenitvi zaprtih oseb v času prestajanja kazni zapora.

DPM: pričakujemo, da bo oddelek z dosedanjim delom nadaljeval tudi v prihodnje.